

Onderzoek sportdeelname

Gemeente Zeewolde 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Onderzoekopzet en achtergrondinformatie	4
3. Onderzoeksgroepen en respons	5
4. Resultaten jeugd	6
5. Resultaten volwassenen	15
6. Infographics met de belangrijkste resultaten	27
7. Aanbevelingen	28

Colofon

Titel:

Onderzoek sportdeelname
gemeente Zeewolde 2023

Auteur:

Sportscan

Met dank aan:

inwoners van de gemeente
Zeewolde, directie
en leerkrachten basisscholen

Begeleiding onderzoek:

Bob Verstralen,
gemeente Zeewolde,
Michelle Volk,
Sport & Cultuur Zeewolde.

Met dank aan:

de lokale omroep Zeewolde
voor het gebruik van het
fotomateriaal

Augustus 2023

Opdrachtgever:

Gemeente Zeewolde/
afdeling Samenleving
www.zeewolde.nl

Portefeuillehouder:

W. Prins

Uitvoering:

Sportscan
www.sportscan.nl
Kerkplein 30
7721 AD Dalfsen
tel. (0529) 760 009

Bijlage 1 Gebruikte bronnen	29
Bijlage 2 Overzicht sportdeelname volwassenen van verschillende doelgroepen	30
Bijlage 3 Locaties postcodegebieden in de gemeente Zeewolde	31

1 Inleiding

Sport en bewegen zijn belangrijke thema's in de gemeente Zeewolde. In 2019 is de sportnota 'Een leven lang bewegen in Zeewolde - voor iedereen, door iedereen' (2020-2024) vastgesteld. Ook is in 2019 het Sport en beweegakkoord Zeewolde ontwikkeld, waardoor nieuwe samenwerkingsverbanden zijn ontstaan.

In 2016 heeft Sportscaan voor de gemeente Zeewolde een eerste sportdeelnameonderzoek uitgevoerd. Na deze zogenaamde 'nulmeting' en het onderzoek van 2019 is het nu tijd voor een vervolgmeting. Deze vervolgmeting is bewust een jaar opgeschort om eventuele effecten van de Corona maatregelen te nivelleren. Met de resultaten worden trends zichtbaar en kan beleid worden geëvalueerd en bijgesteld.

Demografische gegevens gemeente Zeewolde

De gemeente Zeewolde heeft een oppervlakte van 248 vierkante kilometer en een inwoneraantal van 23.692 (CBS, 2022). Zeewolde maakt bij de uitvoering van haar Sport en Beweegbeleid niet direct gebruik van een indeling in wijken en buurten.

Sportaanbieders en sportvoorzieningen

In de gemeente Zeewolde organiseren 49 sportaanbieders (van sportverenigingen tot sportscholen, maneges en stichtingen) het sportaanbod voor jong en oud in de gemeente. In Zeewolde zijn diverse sportvoorzieningen die sport en bewegen mogelijk maken voor alle inwoners.

Leeswijzer

Dit rapport is vrij uitgebreid. De verzamelde data leveren de gemeente Zeewolde en de sportsector een grote hoeveelheid informatie op die kan worden gebruikt voor de ontwikkeling van toekomstige beleidsplannen en acties, evaluaties en projecten. Gepoogd is om de meest relevante resultaten te presenteren. Centraal staan de omschreven onderzoeksvragen. Per onderzoeksgroep (basisschooljeugd en volwassenen) zijn de resultaten in een apart hoofdstuk beschreven. Voor die lezer die slechts de belangrijkste resultaten wil zien, verwijzen we naar hoofdstuk 6 infographics.

2 Onderzoeksoopzet en achtergrondinformatie

Om een goed beeld te krijgen van de sportdeelname in de gemeente Zeewolde zijn twee doelgroepen benaderd. Volwassenen ontvingen thuis per post een uitnodigingsbrief en wachtwoord met een verwijzing naar de website sportpanel.nl waar de vragenlijst kon worden ingevuld. Leerlingen van het basisonderwijs groep 5 t/m 8 kregen op school een schriftelijke vragenlijst aangeboden die in de klas is ingevuld.

Door de eenduidigheid van onderzoeksvragen en -methoden zijn de cijfers goed vergelijkbaar met onderzoeken in andere Nederlandse gemeenten. De onderzoeksoopzet voldoet aan de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO, zie kader op deze pagina).

Onderzoeksvragen

Sportscan heeft een voorstel geschreven voor het uitvoeren van een sportdeelnameonderzoek. De volgende onderzoeksvragen zijn geformuleerd.

- wat is de sportdeelname in de gemeente Zeewolde, uitgesplitst naar leeftijd, tak van sport en organisatiegraad (vereniging, sportschool, ongeorganiseerd, anders)?
- wat is de frequentie waarmee inwoners van de gemeente Zeewolde aan sport doen?
- hoeveel mensen in Zeewolde voldoen aan de Bewegnorm (NNGB)?
- voldoet het sport- en beweegaanbod aan de behoefte, waar liggen beperkingen en wat zijn kansen voor de aanbieders?
- hoeveel mensen met een beperking in Zeewolde doen aan sport en wat zijn drempels?

Onderzoeksmethoden

De onderzoeksoopzet is kwantitatief van aard. Per doelgroep hieronder een korte omschrijvingen van de onderzoeksmethode.

- Leerlingen uit de groepen 5 t/m 8 van 8 van de 11 basisscholen (in totaal ongeveer 1.015 leerlingen) zijn benaderd om de vragenlijst in te vullen. Op slechts drie scholen is de lijst klassikaal ingevuld, na een toelichting door de buursportcoaches.
- Op drie scholen voortgezet onderwijs zijn via (veelal) de secties bewegingsonderwijs jongeren woonachtig in Zeewolde benaderd om een de online vragenlijst in te vullen. RSG Levant in Zeewolde (ong. 335 jongeren), RSG Harderwijk (ong. 280 jongeren) en Chr. VMBO Zeewolde (Oriënt) (ong. 30 jongeren) werkten niet mee.
- Een willekeurig gekozen groep van 3.000 inwoners tussen de 18 en 80 jaar ontving de uitnodigingsbrief thuis per post, met het verzoek de vragen via sportpanel.nl in te vullen. Zeewolde heeft 17.484 inwoners van 20 jaar en ouder (peildatum januari 2023).

Sinds juni 2000 is de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek beschikbaar (RSO). De RSO is een standaardmodel voor onderzoek naar sportdeelname. De vragenlijst voor volwassenen en jongeren is overeenkomstig de RSO opgesteld. Het gebruik van de RSO maakt vergelijk met andere onderzoeken mogelijk. De RSO bepaalt dat iemand die 12 keer per jaar een activiteit 'conform de gebruiken en regels van de sport' doet, sporter is. Voor de basisschooljeugd is gebruik gemaakt van een standaardvragenlijst die in 1996 is ontwikkeld vanuit de samenwerking tussen NOC*NSF en IOS. Deze laatste vragenlijst is door Sportscan in meer dan 52 gemeenten afgenomen (zie ook www.sportscan.nl/sportweter.pdf)

3 Onderzoeksgroepen

Voor dit onderzoek zijn drie te onderscheiden onderzoeksgroepen (basisschooljeugd, jongeren en volwassenen) benaderd. Helaas werkten de basisscholen matig en de scholen voortgezet onderwijs in het geheel niet mee. De resultaten worden in dit rapport per onderzoeksgroep gepresenteerd. In hoofdstuk 4 de resultaten van de basisschooljeugd en in hoofdstuk 5 die van volwassenen.

De uitnodigingsbrieven voor inwoners tussen de 18 en 80 jaar zijn per post aan het huisadres verzonden. De lijst voor het basisonderwijs is via de scholen verspreid. Onvolledig ingevulde vragenlijsten zijn niet meegenomen.

Tabel 1 Overzicht respons

Onderzoeksgroep	Populatie Zeewolde	Benaderd	Retour	Respons
Volwassenen (18-80 jaar)	17.484 *	3.000	322	11%
Jongeren voortgezet onderwijs (ong. 13-18 jaar)	5.465 **	365****	0	0%
Jeugd via basisscholen (ong. 8-12 jaar)		ongeveer 1.015 ***	228	22%
Totaal	22.949	ongeveer 4.380	550	13%

* inwoners van 20 - 80 jaar

** inwoners jonger dan 20 jaar

*** schatting leerlingen groepen 5 t/m 8 woonachtig in Zeewolde

**** leerlingen van RSG Levant en Oriënt woonachtig in Zeewolde

In totaal zijn ongeveer 4.380 personen benaderd om mee te werken aan het onderzoek. Uiteindelijk konden van 550 respondenten de antwoorden worden gebruikt. Onder basisschoolleerlingen was de respons 22%. Slechts drie basisscholen werkten mee. Redenen om niet mee te doen waren, geen tijd en de vragenlijst zou niet AVG-proof zijn. Van jongeren op het voortgezet onderwijs is geen medewerking gekregen. De vakleerkrachten bewegingsonderwijs hadden geen tijd om mee te werken. De respons onder basisschooljeugd en volwassenen bedroeg respectievelijk 22% en 11%. In totaal is 13% van de onderzoeksgroep bereikt. Op basis van geschatte populatie en behaalde respons bedraagt de foutenmarge respectievelijk 5% voor volwassenen en 6% voor de basisschooljeugd (tussen 9 en 13 jaar) (betrouwbaarheidsniveau 95%). De respons is derhalve voldoende voor een representatief beeld van de sportdeelname van basisschooljeugd groepen 5/8 en volwassenen in de gemeente Zeewolde.

4 Resultaten jeugd

Drie van de elf basisscholen in de gemeente Zeewolde werkten mee aan dit onderzoek. Leerlingen in de groepen 5 tot en met 8 ontvingen een lijst met 23 voornamelijk gesloten vragen. In totaal zijn 228 bruikbare vragenlijsten teruggekomen. Daarmee is ongeveer een kwart van de leerlingen in groep 5 t/m 8 bereikt. In beide voorgaande onderzoeken, 2016 en 2019 werd ongeveer de helft bereikt. Het onderzoek geeft derhalve geen volledig beeld van kinderen van 8 t/m 12 in de gemeente Zeewolde.

Gegevens onderzoeksgroep

De groep respondenten bestond uit 101 jongens en 127 meisjes. De gemiddelde leeftijd was 10,3 jaar. De jongste 8 (20 kinderen). De oudste 13 (2 kinderen). 91% van de kinderen is in Nederland geboren. Daarnaast zijn er 21 buiten Nederland geboren. Onder de kinderen zijn 71 allochtonen (31%) (kinderen die zelf of waarvan één van de ouders in het buitenland zijn geboren) (22% in 2019 en 16% in 2016).

Sportdeelname van jeugd

Om de sportdeelname van de kinderen te meten is de vraag gesteld of ze buiten de gymlessen nog aan sport doen. Daarbij is een ruime definitie van sport aangehouden. De meeste sporten die door NOC*NSF worden vertegenwoordigd zijn geregistreerd.

Sporten kan georganiseerd, anders georganiseerd of niet-georganiseerd plaatsvinden. Daar waar kinderen aangaven lid te zijn van een sportvereniging wordt, om het kind als sporter aan te merken, niet verder gekeken naar de frequentie van sportbeoefening. Daar waar een kind aankruist slechts in andere verbanden te sporten is een frequentie van minimaal één keer per week, gedurende minimaal een half uur aangehouden.

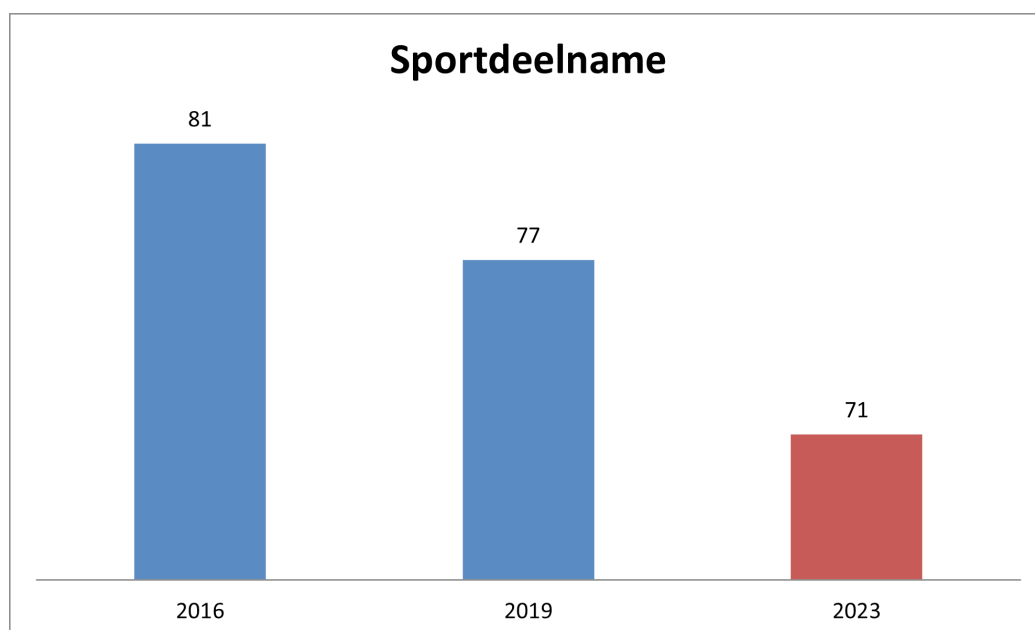
Tabel 2 Overzicht sportdeelname

Sporters 2023	Sporters 2019	Sporters 2016
71%	77%	81%

71% van de jeugd doet buiten de gymlessen aan sport. Jongens doen minder aan sport doen dan meisjes (68% om 72%). In 2019 was de sportdeelname 81%. Ook toen sporten jongens minder (73% om 81%).

Figuur 1 overzicht sportdeelname jeugd in Zeewolde in 2016, 2019 en 2023

De sportdeelname verschilt nauwelijks naar leeftijd. De sportdeelname onder achtjarigen is 65%, onder negenjarigen 71%, onder tienjarigen 71%, onder elfjarigen 71% en onder twaalfjarigen tenslotte ook 71%.

Allochtonen doen iets minder aan sport dan autochtonen (respectievelijk 68% om 74%). Dit was in 2019 (69% om 79%) en in mindere mate in 2016 (79% om 82%) ook zo.

Kinderen is naar de postcode van het huisadres gevraagd. Ook mocht de straatnaam worden ingevuld, waardoor gecodeerd kon worden. De sportdeelname van de vier meest voorkomende postcodegebieden verschilt nauwelijks. De sportdeelname in postcodegebied 3891 is 68% (was 72% en 81% in 2016), die in 3892 64% (79% en 82%), in 3893 73% (77% en 82%) en in 3894 tenslotte 76% (80% en 81%). In bijlage 3 een overzicht van postcodegebieden in Zeewolde en figuur 6 overzicht sportdeelname in vier postcodegebieden naar doelgroep.

In de volgende tabel een overzicht van de sportdeelname, de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) en het aantal leerlingen per school.

Tabel 3 Overzicht respons, sportdeelname en NNGB per school

School	Respons	Sport- deelname 2023	Sport- deelname 2019	Sport- deelname 2016	NNGB 2023	NNGB 2019	NNGB 2016
Kaleidoscoop	0	n.b.	82%	95%	n.b.	46%	71%
De Wetering	0	n.b.	80%	89%	n.b.	54%	55%
Lichtkring	0	n.b.	83%	87%	n.b.	54%	52%
Regenboog	0	n.b.	81%	87%	n.b.	38%	53%
Richtingwijzer	0	n.b.	73%	83%	n.b.	47%	70%
>t Wold	78	71%	78%	81%	47%	38%	56%
>t Kofschip	0	n.b.	64%	78%	n.b.	36%	58%
Mozaiek	0	n.b.	n.b.	77%	n.b.	n.b.	64%
Springplank (s.o.)	11	73%	n.b.	49%	45%	n.b.	38%
Toermalijn	0	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Panta Rhei	139	71%	73%	n.b.	29%	48%	n.b.
Totaal	228	71%	77%	81%	36%	45%	60%

Er is weinig verschil in sportdeelname tussen de drie scholen. De Bewegnorm wordt met name op de Panta Rhei minder vaak gehaald.

Waar wordt gesport?

Ook is gekeken naar de sportvorm (in welk verband doen de leerlingen aan sport). Dit kan zijn bij een sportvereniging, bij een wijk- of buurtvereniging, ergens anders georganiseerd (sportschool, dansschool, manege) of niet-georganiseerd (op een pleintje met vrienden, zwemmen, schaatsen). De leerlingen konden meerdere antwoorden aankruisen, waardoor het percentage boven de 100% uitkomt.

Tabel 4 Sportvorm

Sportvorm	Aantal	Percentage sporters 2023 (n=161)	Percentage sporters 2019	Percentage sporters 2016
Sportvereniging	111	69%	72%	73%
Ergens anders (sportschool, dansschool, manege of fitnesscentrum)	57	35%	35%	34%
Niet-georganiseerd (pleintje met vrienden, zwemmen, skaten, voetbal op trapveldje)	30	19%	15%	19%

69% van de sporters doet aan sport bij een vereniging. De sportvereniging blijft daarmee veruit de belangrijkste aanbieder van sport. 49% van de kinderen op de basisschool sport bij een sportvereniging (was 55% in 2019 en 59% in 2016). Het percentage sporters dat (tevens) niet-georganiseerd sport bedraagt 19%. Ruim eenderde van de sporters, sport ergens anders (bij een sportschool, dansschool, manege of fitnesscentrum).

Tak van sport

Leerlingen noemden zelf (maximaal twee) sporten die ze het meest beoefenen. In de derde kolom de 'sportomvang', het gemiddeld aantal uren dat de tak van sport beoefend wordt. In de kolom rechts 'sporthistorie' het gemiddeld aantal jaren dat de sport beoefend wordt.

Tabel 5 Overzicht beoefende sporten, sportomvang en sporthistorie van de basisschooljeugd in Zeewolde

Sport	Aantal keren genoemd	Sportomvang (in uren per week)	Sporthistorie (in jaren)	Positie 2019	Positie 2016
Voetbal	45	3,2	3,5	1	1
Danssport	28	1,3	2,2	2	3
Paardrijden	24	1,4	3,3	3	4
Hockey	19	3,3	2,8	4	2
Vecht- en verdedigingssporten	15	1,7	2,1	5	6
Gymnastiek/turnen	14	1,8	2,1	8	5
Freerunning	7	1,0	2,0	7	n.b.
Scouting	5	2,8	3,1	n.b.	n.b.
Badminton	4	1,7	0,9	18	13
Volleybal	4	2,3	1,5	10	8
Basketball	4	2,0	1,8	14	13
Atletiek	4	2,4	1,4	6	9
Tennis	4	1,4	1,2	13	10
Zwemmen	4	1,2	0,9	11	11
Skaten/skeeleren	2	1,6	3,0	9	7
Rugby	1	4,0	n.b.	n.b.	n.b.
Wielrennen/mountainbiken	1	2,0	n.b.	15	18
Golf	1	1,0	3,0	n.b.	n.b.
Tafeltennis	1	1,0	1,3	24	18
Totaal	187	2,21	2,64		

161 sporters konden aangeven welke sport(en) (maximaal drie) ze beoefenen. Er zijn op die wijze 187 'sporten' geregistreerd. **Veruit de meeste kinderen doen aan voetbal (45), gevolgd door danssport (28) en paardrijden (24).** In 2019 was de top drie hetzelfde.

Gemiddeld wordt er ruim twee uur per week aan sport gedaan. Hockeyers en voetballers zijn gemiddeld de meeste tijd kwijt (ruim drie uur) met het beoefenen van hun sport. Opmerking: bij genoemde gemiddelden is alleen rekening gehouden met sporten met tien of meer respondenten, dit om een te grote invloed van uitschieters te voorkomen.

Gemiddeld zijn de sporters ruim tweeënhalf jaar geleden begonnen met sporten. Van de sporten met meer dan 10 beoefenaars worden voetbal het langst gedaan 3,5 jaar. Ook paardensporters doen dit al bijna drieënhalf jaar.

Motieven voor sportdeelname

Motieven om aan sport te doen zijn divers. Gezondheidsmotieven (o.a. je word er fit van) en sociale motieven (o.a. het is gezellig om te doen) worden vaak genoemd als reden om aan sport te doen. Kinderen kunnen worden aangesproken op deze motieven om ze te motiveren voor sportief gedrag. De leerlingen konden kiezen uit 12 redenen waarom ze aan sport doen. Ze mochten maximaal 5 redenen aankruisen. Worden er meer redenen genoemd dan zijn willekeurig redenen verwijderd.

Tabel 6 Overzicht redenen om aan sport te doen

Reden	Percentage 2023	Percentage 2019	Percentage 2016
Ik vind de sport heel leuk (i)	72%	72%	78%
Ik ben goed in deze sport (i)	60%	57%	55%
Ik word er lekker fit van (g)	45%	51%	52%
In vind het gezellig om met anderen te sporten (s)	42%	33%	35%
Mijn ouders vinden het goed voor me dat ik sport (s)	36%	33%	26%
Sport is goed voor je conditie (g)	34%	49%	54%
Om me lekker uit te leven (i)	25%	25%	24%
Ik vind het leuk om goed in mijn sport te presteren (i)	16%	16%	19%
Sport is goed voor je figuur (g)	16%	15%	15%
Sport is lekker dicht in de buurt (s)	16%	11%	10%
Er worden naast de sport ook andere leuke dingen gedaan (s)	14%	19%	14%
Sport is goed voor je hart (g)	7%	10%	10%

'Ik vind de sport heel leuk' is voor 72% van de sporters reden om aan sport te doen. Als tweede wordt genoemd 'Ik ben goed in deze sport' (60%) en derde 'Ik word er lekker fit van' met 41%. Ook de reden 'Ik vind het gezellig om met anderen te sporten' scoort hoog met 42%.

Bovengenoemde 12 motieven om aan sport te doen kunnen gerubriceerd worden in een drietal dimensies (van elke 4 motieven). Er zijn drie dimensies te onderscheiden: de intrinsiek/fysieke dimensie (i), de sociaal/emotionele (s) en de gezondheidsdimensie (g).

Tabel 7 Overzicht dimensies om aan sport te doen

Dimensie	Percentage 2023	Percentage 2019	Percentage 2016
Intrinsiek/fysiek	45%	43%	45%
Sociaal/emotioneel	28%	25%	22%
Gezondheid	27%	32%	33%
Totaal	617	100%	100%

Intrinsieke/fysieke motieven zijn voor 45% van de kinderen de belangrijkste reden om aan sport te doen. De sociaal/emotionele dimensie scoren 28%. Gezondheidsmotieven zijn voor 27% reden om aan sport te doen.

Evenzo zijn er motieven om niet aan sport te doen. Ze konden kiezen uit 12 redenen, waarvan ze er maximaal vijf mochten aankruisen.

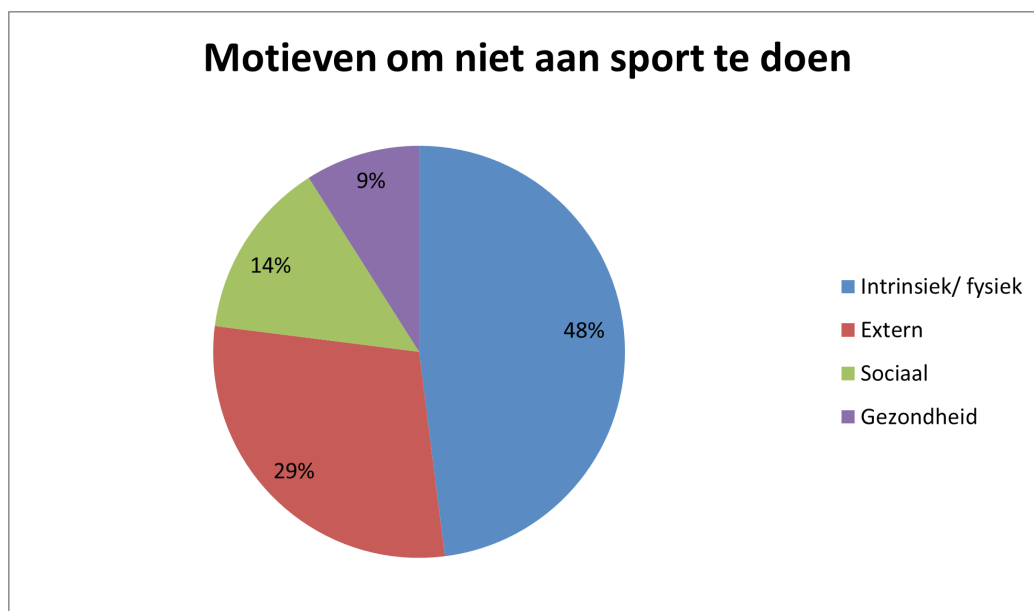
Tabel 8 Overzicht redenen om niet aan sport te doen

Reden	Percentage 2023	Percentage 2019	Percentage 2016
Ik vind andere dingen leuker om te doen (i)	30%	19%	30%
Ik kan niet op de tijden dat er trainingen/wedstrijden zijn (e)	11%	7%	6%
Ik vind trainingen/wedstrijdjes niet leuk (i)	11%	10%	8%
Het kost te veel geld (e)	9%	12%	7%
Ik moet nog heel lang wachten om lid te worden (e)	9%	5%	8%
Ik kan niet goed sporten (i)	8%	7%	7%
Ik mag niet sporten van mijn ouders (s)	8%	4%	3%
Ik heb geen vrienden/vriendinnen die met mij mee willen (s)	5%	6%	3%
Ik vind het niet belangrijk om fit te zijn (g)	3%	10%	6%
Ik mag niet sporten van de dokter, omdat ik een blessure heb (g)	3%	2%	5%
Ik vind mijn conditie niet belangrijk (g)	3%	4%	3%
Mijn ouders/broertjes zusjes doen ook niet aan sport (s)	1%	9%	10%

De meest genoemde reden om niet aan sport te doen is 'Ik vind andere dingen leuker om te doen'. Sport moet concurreren met andere vormen van vrijetijdsbesteding. Ook spelen kosten van sportbeoefening een niet onbelangrijke rol getuige 'Het kost teveel geld'.

De 12 genoemde redenen om niet aan sport te doen, kunnen gerubriceerd worden in een viertal dimensies. De intrinsiek/fysieke- (i), (48%), de externe- (e), (29%), de sociaal/emotionele- (s), (14%), en de gezondheidsdimensie (g), (9%). Zie ook figuur 2.

Figuur 2 overzicht motieven om niet aan sport te doen onder basisschooljeugd

Intrinsieke/fysieke redenen verklaren het overgrote deel van de motieven waarom de kinderen niet aan sport doen. Gezondheidsmotieven spelen niet- of nauwelijks een rol.

De kinderen is gevraagd of ze meer aan sport willen doen dan ze nu doen. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen kinderen die al aan sport doen en kinderen die niet aan sport doen.

Tabel 9 Behoefte meer aan sport te doen (onder sporters)

Behoefte	Meer	Niet-meer	Totaal
Sporter	66	80	146
Niet-sporter	43	21	64
Totaal	109	101	210

Van de sporters willen er 65 van de 146 (45%) meer aan sport doen. Bij de niet-sporters zijn dat er 43 van de 64 (67%). Niet-sporters zijn vaker van plan meer aan sport te willen doen dan sporters. Belangstelling is er dan vooral voor voetbal (20x genoemd), paardensport 17x, vecht- en verdedigingsporten 10x, danssport 11x, basketbal 8x, freerunnen 6x, gymnastiek/ turnen 6x en hockey 5x. Het merendeel van de respondenten die meer aan sport willen gaan doen, weet dat die sport in Zeewolde ook beoefend kan worden (78%), 17% twijfelt hierover.

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Door een forum van beweegexperts is in 1998 een Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB of Beweegnorm) geformuleerd. De norm heeft tot doel het risico op chronische ziekten te verlagen en de levensduur te verlengen. De norm stelt dat jeugdigen dagelijks een uur (matig) intensief lichamelijk actief dienen te zijn, waarbij de activiteiten minimaal tweemaal per week een positief effect hebben op de lichamelijke fitheid. De gemeente Zeewolde heeft het verhogen van de NNGB van haar inwoners met 10% ook als doelstelling geformuleerd in haar sportnota 'Sportief Zeewolde beweegt mee(r)'.

Naast vragen over sportdeelname en de sportcursussen zijn ook vragen gesteld over het vervoer van huis naar school, de frequentie van de gymlessen op school en buitenspelen. Deze vragen dienen ter completering van de benodigde 'elementen' om de Beweegnorm te kunnen berekenen. Sportdeelname in verenigingsverband is ten dele al eerder besproken nu volgen andere sport- en beweegactiviteiten die bijdragen aan de Beweegnorm.

58% van de kinderen gaat dagelijks lopend of fietsend naar school (was 62% in 2019 en 73% in 2016). Aan de andere kant van het spectrum gaan 23 kinderen (11%) nooit lopend of fietsend naar school (was in 2016 en ook in 2019 nog 9%). Completerend gaan 12 kinderen slechts 1 dag in de week lopend of fietsend naar school (6%), 14 kinderen 2 dagen (6%), 22 kinderen 3 dagen (10%) en 13 kinderen 4 dagen in de week (6%).

Het aantal huis-school minuten per dag (heen en terug) wordt weergegeven in tabel 10.

Tabel 10 Overzicht huis-school minuten gemiddeld per dag

Aantal minuten	Percentage 2023	Percentage 2019	Percentage 2016
Nooit lopend/fietsend naar school	10%	9%	9%
Minder dan 10 minuten	55%	39%	38%
10 minuten per dag	18%	25%	20%
20 minuten per dag	7%	16%	18%
30 minuten per dag	4%	6%	6%
40 minuten per dag*	0	3%	3%
50 minuten per dag*	0	0%	2%
60 minuten per dag*	0	1%	1%
Overig (meer dan 60 minuten per dag*)	0	0%	1%
Niet beantwoord	6%	2%	2%
Totaal	100	100%	100%

* antwoordcategorie toegevoegd in verband met afwijkend aantal minuten dan genoemd in de vragenlijst

De meeste kinderen lopen of fietsen gemiddeld minder dan 10 minuten per dag om naar school en thuis te komen, ze wonen dicht bij school. 80% van de kinderen heeft hier 20 minuten of minder voor nodig. 11% van de kinderen een half uur of langer.

Bewegen door aan sport te doen

Gemiddeld voegen sporters ruim 21 minuten per dag toe aan de Bewegnorm door sportbeoefening (voorbeeld iemand die vijf uur per week hockeyt en één uur per week danst voegt gemiddeld 51 minuten per dag toe). In 2019 ging het om 23 minuten en in 2016 om 25 minuten. Een groot aantal sporters (24%) sport zo'n 8,6 minuten gemiddeld per dag (1 uur per week). Een andere grote groep (15%) sport gemiddeld ongeveer 2 uur in de week. Er is een verschil tussen jongens en meisjes 24 om 20 minuten per dag (in 2019 nog 26 om 20 minuten).

Bewegen buiten op straat

16% van de kinderen speelt elke dag buiten na schooltijd (was 24%). 25% van de kinderen speelt 5 of 6 dagen per week buiten. 15% doet dit nooit of één dag per week.

Gemiddeld bewegen kinderen 30 minuten per dag buiten (was nog 41 in 2019). Jongens meer dan meisjes (36 om 26 minuten). Sporters meer dan niet-sporters (34 minuten om 21 minuten).

In groep 5 spelen kinderen gemiddeld 23 minuten per dag buiten op straat. In groep 6, 28 minuten, in groep 7, 37 en in groep 8 tenslotte 31 minuten.

Bewegingsonderwijs

Basisscholen krijgen van de vakvereniging KVLO het advies minimaal twee keer per week lichamelijke oefening (bewegingsonderwijs) te geven. Scholen zijn hier echter vrij in. Door de een inventarisatie van de buurtsportcoaches is bekend hoeveel lessen bewegingsonderwijs per groep wekelijks verzorgd worden. Op vier scholen wordt twee keer in de week 45 minuten bewegingsonderwijs gegeven. Op de andere scholen één keer waarbij slechts op twee scholen een blokkur van 90 minuten op het programma staat.

Stellen we de gemiddelde gymnastiekles op 45 minuten en gaan we er vanuit dat ze gedurende die 45 minuten ook lichamelijk actief zijn dan voegen de kinderen gemiddeld door de les gymnastiek 6 minuten per dag toe aan de Bewegnorm.

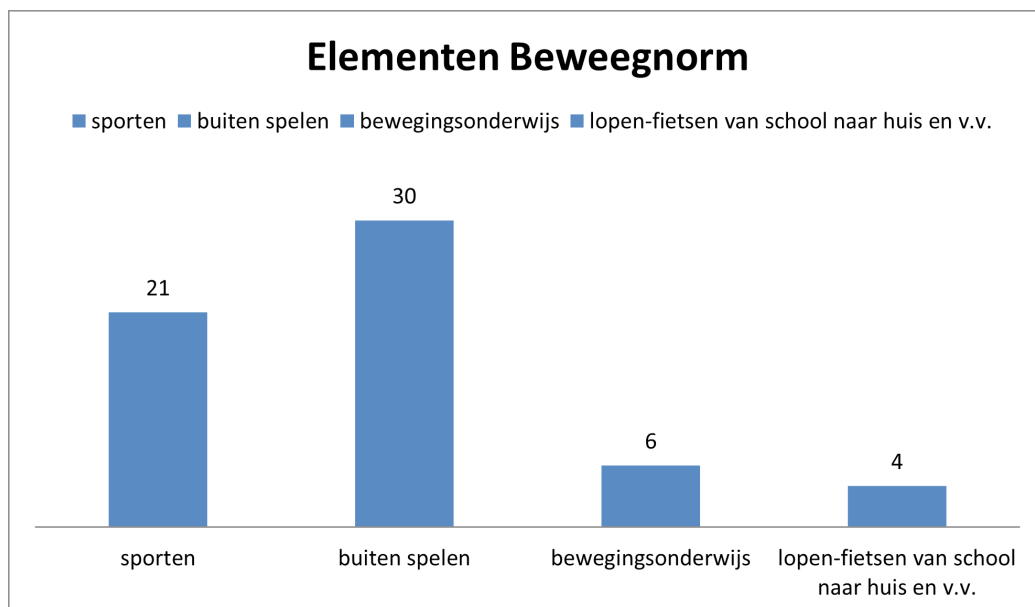
Beweegnorm

De som van het aantal minuten dat aan sport gedaan wordt, buiten gespeeld wordt, het aantal minuten nodig om van thuis op school en vice versa te komen en het aantal minuten gymnastiekonderwijs bepalen of het kind voldoet aan de beweegnorm van 60 minuten lichamelijke activiteit per dag. Opmerking: daar waar kinderen één of meerdere van de vragen die deel uitmaken van de berekening van de Bewegnorm niet ingevuld heeft, is het aantal >beweegminuten= (arbitrair) op nul minuten gezet. Hierdoor kan voor alle kinderen de Bewegnorm uitgerekend worden.

Gemiddeld 'bewegen' kinderen 53 minuten per dag (in 2019 nog 63, in 2016, 80 minuten). Het grootste deel van de Bewegnorm wordt gehaald door buiten te spelen (gemiddeld 30 minuten per dag) (zie ook figuur 3). 36% van de kinderen haalt de Bewegnorm (was 45% in 2019 en 60% in 2016). Jongens veel vaker dan meisjes (44% om 30%). Autochtonen vaker dan allochtonen (38% om 32%). Sporters opvallend veel vaker dan niet-sporters (46% om 12%). In de monitor convenant gezond gewicht (2013, TNO) wordt een inschatting door ouders van 21% genoemd (Bron: website www.nji.nl). Een ander onderzoek uit 2015 van CBS en RIVM (Gezondheidsenquête, Leefstijlmonitor) geeft aan dat 23% van de Nederlandse kinderen tussen 4 en 12 jaar aan de NNGB voldoet. De berekening in dit onderzoek komt derhalve fors hoger uit.

Figuur 3 overzicht elementen Bewegnorm (sporten, buiten spelen, bewegingsonderwijs op school en lopen-fietsen van school naar huis en v.v. omgerekend in minuten per dag).

36% van de kinderen haalt de beweegnorm

Sportvoorzieningen

Basisschoolleerlingen is de vraag voorgelegd wat ze vinden van de sportpleintjes en sportveldjes (skatebaan, trapveldje, basketbalpleintje, enz.) in hun directe woonomgeving.

Tabel 11 Overzicht reacties sportvoorzieningen

Reactie	Percentage 2023	Percentage 2019	Percentage 2016
Ik vind ze prima, niets op aan te merken	60%	67%	60%
Ik mis een pleintje of veldje bij mij in de buurt	14%	4%	13%
Ik kom nooit op pleintjes en veldjes	17%	13%	12%
Ik heb een opmerking over een pleintje of veldje bij mij in de buurt	7%	4%	7%
Niet beantwoord	10%	12%	8%

Ruim de helft van de leerlingen is tevreden over de sportvoorzieningen in de buurt. 14% van de kinderen geeft aan dat ze in de directe woonomgeving een voorziening/accommodatie missen. Ruim één op de zes kinderen maakt niet of nauwelijks gebruik van de voorzieningen in de directe woonomgeving. Voorbeelden van voorzieningen in de buurt die worden gemist zijn: basketbalpleintje, Cruyff-court, hockeyveldje en een skatebaan.

Stoppen met sporten

56% van de jeugd is ooit wel eens gestopt met sporten (was 54% in 2016 en 47% in 2016), 40% niet (6% niet ingevuld). Meisjes zijn vaker (63%) gestopt dan jongens (55%). Autochtonen vaker dan allochtonen (59% om 61%). Sporters (55%) minder vaak dan niet-sporters (71%). Kinderen die de beweegnorm halen (51%) minder vaak dan zij die de norm niet halen (64%). Uit de bijgeschreven redenen om te stoppen blijkt bij deze doelgroep basisschooljeugd vooral dat ze de sport niet meer leuk vonden. Concreet stopten onder andere: 20 danssporters, 15 gymnasten en turners, 12 voetballers, 12 vecht- en verdedigingssporters, 8 paardensporters, 4 atleten, 3 hockeyers, 3 scouts, 2 zwemmers, 2 freerunners, 1 basketballer, 1 korfballer en 1 volleyballer. Van de leerlingen die ooit gestopt zijn doet 66% aan sport, van de leerlingen die nooit gestopt zijn 80%. 8% van de kinderen heeft geen enkele sportervaring (nooit gestopt en doet nu ook niet aan sport), was 9% in 2019 en 6% in 2016.

70% van de kinderen die gestopt zijn met sport schreven desgevraagd een korte toelichting waarom ze gestopt zijn. Vrijwel alle redenen hebben te maken met het aanbod dat niet meer aansluit bij de wensen/verwachtingen van het kind, in de trant van 'niet meer leuk', 'saai'. Ook werden redenen genoemd die te maken hebben met de begeleiding, 'ik leerde er niets', 'ik vond het te streng', 'ik verveelde me', 'te makkelijk', 'geen fijne sfeer'.

5 Resultaten volwassenen

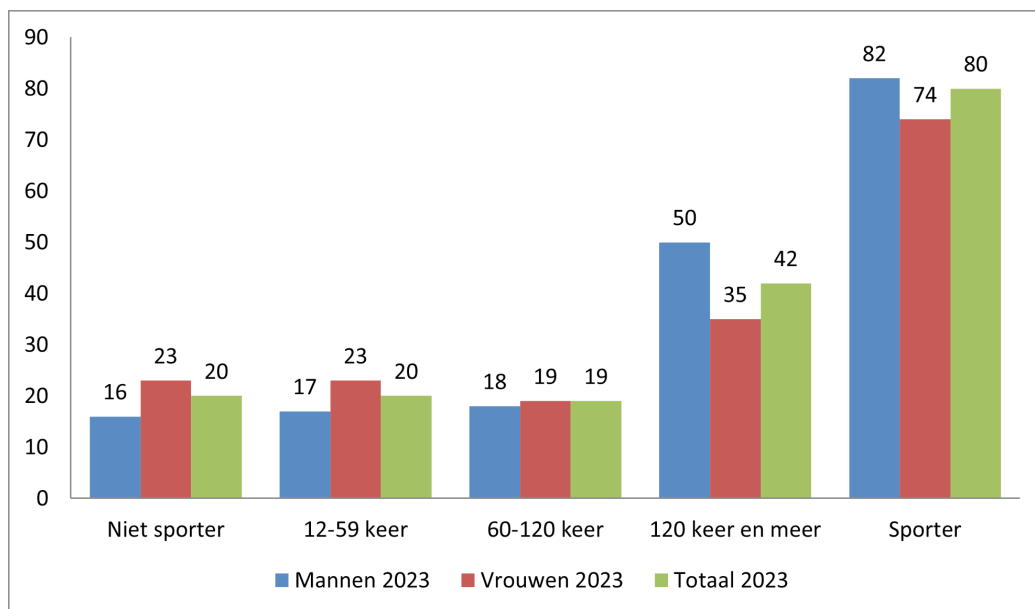
Een a-selecte groep van 3.000 inwoners van Zeewolde tussen de 18 en 80 jaar ontving de uitnodigingsbrief thuis per post, met het verzoek de vragen via sportpanel.nl in te vullen. Het wachtwoord voor de vragenlijst stond in de brief vermeld. Zeewolde heeft 17.484 inwoners van 20 jaar en ouder (peildatum 1 januari 2023).

Gegevens onderzoeksgroep

De groep respondenten bestond uit 152 mannen en 170 vrouwen, 47% om 53%. De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 54,6 jaar. De jongste 18 jaar (1 respondent). De oudste 80 jaar (2 respondenten). De leeftijdsamenstelling van de respondenten wijkt af van de leeftijdsamenstelling van de bevolking in Zeewolde. Met name mensen boven de 50 jaar reageerden en zijn oververtegenwoordigd in de onderzoeksgroep. Bij de bespreking van de resultaten is hiervoor gecorrigeerd door te wegen voor de variabele leeftijd (wegingsfactoren tussen 0,55 en 2,18).

Figuur 4 geeft een overzicht van de frequentie van sportbeoefening van volwassenen met daarbij een verdeling naar geslacht.

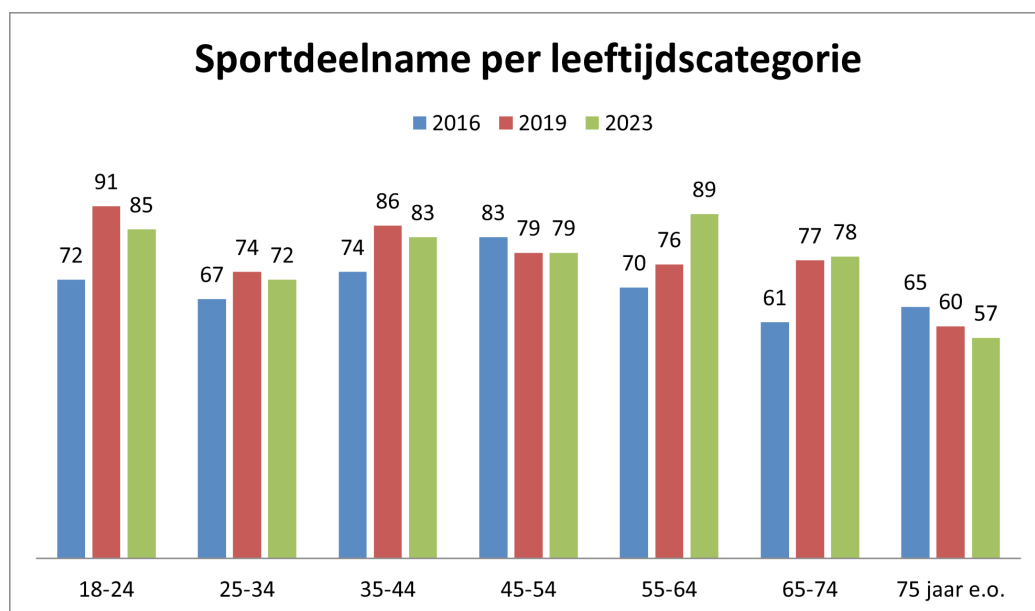
Figuur 4 overzicht frequentie sportbeoefening en sportdeelname van volwassenen naar geslacht

80% van de volwassenen in Zeewolde doet aan sport (12 keer per jaar of meer). Dit is meer dan de 78% uit het onderzoek van 2019, en de 73% uit 2016. 42% van de volwassenen sport meer dan 120 keer per jaar. 20% van de volwassenen sport minder dan 60 keer per jaar. Mannen doen vaker aan sport dan vrouwen, 84% om 78%. In de groep intensieve sporters (meer dan 120 keer per jaar) zijn meer mannen dan vrouwen te noteren. Een recent onderzoek naar sportdeelname in Nederland rapporteert dat 53% van de Nederlanders van 4 jaar en ouder, minimaal één keer per week aan sport doet (CBS, Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, 2022). In Zeewolde gaat het om 61% van de inwoners tussen 18 en 80 jaar, die 60 keer per jaar of vaker aan sport doet.

In figuur 5 de sportdeelname per leeftijdscategorie.

Figuur 5 overzicht sportdeelname volwassenen per leeftijdscategorie

De sportdeelname varieert met de leeftijd: onder de 55 jaar doet 80% van de inwoners aan sport (81% in 2019 en 77% in 2016). In de leeftijdscategorie 55 jaar en ouder doet 81% aan sport (75% in 2019, 67% in 2016). De sportdeelname van de vier meest voorkomende postcodegebieden verschilt aanzienlijk. De sportdeelname in postcodegebied 3891 is 84%, die 3892 80%, in 3893 77% en in 3894 tenslotte, 86%. Zie ook bijlage 3. Allochtonen doen minder vaak aan sport dan autochtonen, respectievelijk 63% om 82%. In bijlage 2 wordt de sportdeelname op een aantal variabelen gepresenteerd.

Uit een lijst met 47 sporten zijn volwassenen gevraagd aan te kruisen welke van die sporten de afgelopen 12 maanden beoefend zijn. Deze score is te zien in de middelste kolom ('incidentele sporten'). De rechter kolom geeft een overzicht van de sporten die het meest beoefend worden door volwassenen (er konden maximaal drie sporten aangekruist worden, 'structurele sporten').

Tabel 12 Overzicht beoefende sporten volwassenen in Zeewolde

Tak van sport	Totaal aantal malen aangekruist (incidenteel)	Sport op basis van drie meest beoefende sporten (structureel)
Fitness individueel binnen	127	121
Wandelsport	116	95
Hardlopen/joggen	90	73
Wielrennen/toerfietsen	60	48
Zwemsport (excl. Waterpolo)	68	47
Fitness in een groep zoals aerobics, spinning en zumba binnen	42	34
Mountainbiken	37	25
Yoga (ook pilatus en poweryoga)	34	25
Bowling	32	17
Voetbal	22	15

Tak van sport (vervolg)	Totaal aantal malen aangekruist (incidenteel)	Sport op basis van drie meest beoefende sporten (structureel)
Fitness buiten zoals bootcamp	31	14
Tennis/ padel	29	13
Golf	14	12
Danssport	14	11
Volleybal	8	8
Badminton	8	7
Kano	15	7
Skiën/langlaufen/snowboarden	25	7
Skaten/skeelers	12	7
Squash	7	6
Paardensport	6	6
Tafeltennis	7	5
Bridge	6	5
Zeilen/ surfen	9	5
Roeien	5	4
Schaatsen	19	4
Schaken	9	4
MBvO	5	4
Biljart/poolbiljart/snooker	12	3
Atletiek	12	2
Hockey	2	2
Handbal	2	2
Basketball	4	2
Vecht- en verdedigingssporten (excl. Judo)	4	2
Darts	3	2
Motorsport	3	2
Handbal	2	2
Waterpolo	2	2
Jeu de boules	1	1
Duiksport	1	1
Korfbal	1	1
Freerunnen	1	0
Schietsport	1	0
Judo	2	0
Gymnastiek/ turnen	2	
Midgetgolf	7	0

De door de meeste volwassenen beoefende sporten (incidenteel) zijn fitness individueel binnen (127), wandelsport (116), hardlopen/joggen (90), wielrennen/toerfietsen (60) en fitness in een groep zoals aerobics/spinning/ zumba binnen (42).

De vijf sporten die de afgelopen twaalf maanden door volwassenen het vaakst zijn beoefend (structureel), zijn fitness individueel binnen (121), wandelsport (95), hardlopen/joggen (73), wielrennen/toerfietsen (48) en zwemsport (exclusief waterpolo 47).

Inwoners is gevraagd in welk verband zij de sport(en) hebben beoefend. Op deze wijze is per tak van sport het aantal sporters in verenigingsverband, commercieel verband of ongeorganiseerd verband berekend.

Het is lastig om de populairste verenigingssport in Zeewolde te benoemen. 10 respondenten doen in verenigingsverband aan fitness individueel binnen, 10 aan wielrennen/toerfietsen, en 9 aan voetbal.

Fitness individueel binnen is voor volwassenen veruit de populairste sport in commercieel verband. 30% van de volwassen sporters (78 respondenten ofwel 24% van de volwassenen) doet aan deze vorm van fitness. Daarnaast is fitness in een groep populair (9% van de volwassenen). Gevolgd door zwemsport (4%) en yoga (4%).

22% van de volwassen inwoners van de gemeente Zeewolde doet aan wandelsport zonder 'georganiseerd' te zijn. 18% loopt hard of jogg ongeorganiseerd en 11% doet aan wielrennen/toerfietsen.

Door te kijken naar het verband waarin gesport wordt, krijgt men meer inzicht in bijvoorbeeld het sporten in verenigingsverband. De resultaten zijn gebaseerd op de (maximaal drie) sporten die het afgelopen jaar het meest beoefend zijn.

Tabel 13 Overzicht verdeling organisatieverband sporten

Organisatieverband	Percentage 2023	Percentage 2019	Percentage 2016
Alleen, ongeorganiseerd	50%	45%	40%
Commerciële sportaanbieder	40%	30%	26%
Groepsverband georganiseerd, vrienden, familie e.d.)	26%	19%	23%
Sportvereniging	25%	30%	29%
Georganiseerd sportevenement	9%	5%	6%
Georganiseerde sportvakantie	3%	2%	1%
Bedrijfssport	3%	2%	1%
Zorginstelling *	1%	2%	n.b.
Sociaal-cultureel werk, sportbuurtwerk of welzijnswerk	1%	2%	1%

* nieuw organisatieverband toegevoegd in het onderzoek van 2019

De meeste mensen sporten 'alleen ongeorganiseerd'. 50% van de inwoners heeft hier een voorkeur voor. 25% sport bij een vereniging (was respectievelijk 45% en 30% in 2019). Daarnaast sport ook 40% bij een commerciële sportaanbieder. De sportverenigingen in Zeewolde leveren dus duidelijk in ten gunste van het alleen ongeorganiseerd aan sport doen en het sporten in commercieel verband.

Tabel 14 Overzicht locatie sportbeoefening

Locatie	Percentage 2023	Percentage 2019	Percentage 2016
Andersoortige voorziening eigen gemeente (zoals park, bos, bergen, strand, meer, openbare weg, huis/tuin etc.)	72%	60%	70%
Officiële binnensportaccommodatie eigen gemeente (zoals sporthal, gymnastieklokaal, fitnesscentrum/sportschool, overdekt- of combi-zwembad, ijshal/ijsbaan (binnen), klimhal, karthal etc.)	43%	51%	50%
Andersoortige voorziening elders	42%	41%	45%
Officiële binnensportaccommodatie elders	23%	17%	17%
Officiële buitensportaccommodatie eigen gemeente (zoals voetbalveld, hockeyveld, tennisbaan (buiten) openluchtwzembad, ijsbaan (buiten/halfoverdekt) manege, golfbaan, etc.)	22%	20%	15%
Officiële buitensportaccommodatie elders	10%	11%	9%
Niet officiële sportaccommodatie eigen gemeente zoals buurthuis, wijkcentrum, café *	7%	10%	n.b.
Openbare ruimte eigen gemeente (zoals halfpipe, pleintje, trapveldje etc.)	7%	4%	4%
Openbare ruimte elders	5%	3%	2%
Niet officiële sportaccommodatie elders *	3%	6%	n.b.

* nieuwe locaties toegevoegd in het onderzoek van 2019

Het grootste deel van de sportactiviteiten (72%) vindt plaats op andersoortige voorzieningen (park, bos, bergen, strand, meer, openbare weg, huis/tuin) in de eigen gemeente. Ook officiële binnensportaccommodaties in de eigen gemeente ontvangen veel sporters (43%). Daarnaast sport 42% van de volwassenen op andersoortige voorzieningen buiten de eigen gemeente. Ruim een vijfde van de inwoners sport op een officiële buitenportaccommodatie in de gemeente Zeewolde.

Volwassenen is gevraagd of ze meer aan sport willen doen dan ze nu doen. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen sporters en niet-sporters.

Tabel 15 Behoeftte meer aan sport te doen

Behoeftte	Meer	Niet-meer	Totaal
Sporter	124	126	250
Niet-sporter	43	14	57
Totaal	167	140	307

54% van de respondenten zou meer aan sport willen doen. Van de sporters willen er 124 van de 250 (50%) meer aan sport doen. Bij de niet-sporters zijn dat er 43 van de 57 (75%). Niet-sporters lijken eerder geneigd meer aan sport te gaan doen dan sporters. Vooral de jongste drie leeftijdscategorieën (18-24, 25-34 en 35-44 jaar) geven aan meer te willen gaan sporten. Respectievelijk, 65%, 59% en 67%. 70% van de inwoners die na 2021 wel eens gestopt is met sporten, geeft aan meer aan sport te willen doen. Bij de groep die na 2021 niet is gestopt wil toch ook nog 47% meer aan sport doen. Je zou kunnen zeggen dat er een latente behoefte is onder niet-sporters en mensen die na 2021 wel eens gestopt zijn, om meer te gaan sporten.

foto: lokale omroep Zeewolde

Zien respondenten zichzelf als sporter? Zijn er daarbij verschillen tussen sporters en niet-sporters met andere woorden correspondeert het zelfbeeld met de daadwerkelijk sportdeelname? Tabel 16 geeft een overzicht van reacties op de vraag: 'Ziet u zichzelf als sporter'?

Tabel 16 Zelfbeeld volwassenen

Ziet u zichzelf als sporter	Sporter	Niet sporter	Totaal
Nee, in het geheel niet	3%	50%	12%
Nee, nauwelijks	14%	16%	16%
Enigszins	26%	14%	24%
Ja, tamelijk	24%	10%	21%
Ja, zonder meer	32%	10%	27%
Niet beantwoord	1%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%

Ongeveer 17% van de sporters (3 en 14% opgeteld) ziet zichzelf niet of nauwelijks als sporter (terwijl ze conform de RSO wel sporter zijn). 20% van de niet-sporters (10% en 10% opgeteld) ziet zichzelf daarentegen wel als sporter. Voor ruim een derde van de inwoners (37%) klopt het beeld dat ze zelf hebben van hun eigen sportgedrag schijnbaar niet helemaal met daadwerkelijke sportgedrag.

Niet sporters

Mensen die niet aan sport doen is de vraag gesteld waarom men niet aan sport doet. Er zijn zes antwoordcategorieën voorgelegd waarvan men er maximaal drie kon aankruisen.

Tabel 17 Redenen om niet aan sport te doen

Reden	Perc. van het aantal niet sporters
Ik geef de voorkeur aan andere vrijetijdsactiviteiten	38%
Gebrek aan tijd	27%
Het kost teveel geld	24%
Ik heb al genoeg lichaamsbeweging	21%
Ik ken geen mensen om mee te sporten	13%
Ik kan niet sporten i.v.m. mijn gezondheid	13%
Ik vind sporten niet leuk	11%
Teveel verplichtingen rondom wedstrijden en trainingen	8%
Ik ben niet op de hoogte van het aanbod	3%

Meest genoemde reden om niet aan sport te doen is dat niet-sporters, de voorkeur geven aan andere vrijetijdsactiviteiten (38%) en in het verlengde daarvan gebrek aan tijd (27%). Voor bijna een kwart van de niet-sporters zijn de kosten van sportbeoefening het probleem.

Voorwaarden om weer/meer te gaan sporten

Zowel sporters als niet-sporters is een lijst met 'voorwaarden' aangeboden om meer/weer te gaan sporten. Er zijn maximaal drie keuzes toegestaan.

Tabel 18 Voorwaarden om meer/weer te gaan sporten

Reden	Percentage sporters 2023	Perc. niet-sporters 2023	Percentage sporters 2019	Perc. niet-sporters 2019	Percentage sporters 2016	Perc. niet-sporters 2016
Als ik het minder druk krijg (vanwege gezin, werk, studie etc.)	32%	32%	38%	11%	43%	31%
Als ik met een bekende kan gaan sporten	22%	21%	21%	9%	13%	11%
Als mijn gezondheidsklachten afnemen	8%	27%	15%	13%	9%	16%
Als anderen (arts of familie) zeggen dat dit nodig is	6%	14%	11%	2%	9%	11%
Als mijn huidige lichamelijke activiteiten verminderen (vanwege werk, kinderopvang etc.)	5%	8%	7%	3%	6%	13%
Als ik meer geld te besteden heb	9%	11%	6%	10%	11%	9%
Als het sportaanbod verbetert	7%	5%	5%	1%	4%	0%
Als ik weinig nieuwe vaardigheden hoeft te leren	0%	0%	2%	1%	1%	1%
Als ik weet welke sporten ik in de buurt kan doen	3%	5%	1%	2%	0%	3%
Als de reistijd vermindert	3%	5%	1%	2%	2%	0%
Geen enkele reden, ik wil niet sporten	1%	13%	1%	14%	5%	22%

Voor sporters en niet-sporters vormt 'minder drukte rondom gezin, werk en studie' de belangrijkste voorwaarde om meer te gaan sporten. Voor niet-sporters is een afname van gezondheidsklachten ook een belangrijke reden (27%). Niet-sporters spreken zich ook duidelijk uit. Men wil niet sporten (13%). Voor sporters vormen het ontbreken van een 'bekende om mee te sporten' (22%) een drempel. Voor 11% van de niet-sporters vormt 'meer geld te besteden' een voorwaarde om te gaan sporten en voor 24% een reden om niet aan sport te doen (zie tabel 17).

Tevens is de vraag voorgelegd ‘Stel u sport/beweegt niet of nauwelijks maar u krijgt dringend advies meer te gaan sporten/bewegen. Bij wie zou u om beweegadvies vragen?’ In tabel 19 een onderscheid tussen sporters en niet-sporters.

Tabel 19 Beweegadvies

Reden	Percentage sporters 2023 (n=259)	Percentage niet-sporters 2023 (n=65)	Percentage sporters 2019	Percentage niet-sporters 2019	Percentage sporters 2016	Percentage niet-sporters 2016
Fysiotherapeut	43%	37%	43%	29%	48%	51%
Familie/kennissen	31%	22%	25%	5%	20%	17%
Huisarts	17%	17%	25%	17%	22%	24%
Buurt sportcoaches in Zeewolde	7%	17%	6%	5%	5%	8%
Praktijkondersteuner	5%	10%	5%	8%	5%	3%
Diëtist	3%	3%	3%	5%	3%	1%

‘Beweegadvies’ wordt door zowel sporters als niet-sporters vooral gevraagd aan de fysiotherapeut en familie/kennissen. Diverse respondenten schreven een andere partij bij wie ze voor beweegadvies zouden aankloppen. Vertrouwen is er in het advies van de sportschool of sportclub (14x genoemd), internet (9x), andere medici(2x) en men geeft aan het zelf wel te weten (2x).

Stoppen met sporten

Naast redenen om niet aan sport te doen is gevraagd of volwassenen gestopt zijn met sporten in bij een sportvereniging of een andere sportaanbieder. 61 respondenten zijn na 2021 wel eens gestopt met een sport bij een sportvereniging. Dit is 19% van de inwoners (26% in 2019 en 21% in 2016). 79% daarvan doet op dit moment aan sport. Het stoppen is dus vaak tijdelijk of men kiest bijvoorbeeld voor een andere sportaanbieder. Van de groep die na 2021 niet gestopt is, sport op dit moment nog 84%.

Redenen om te stoppen zijn divers. Uit een lijst met 15 redenen konden er maximaal drie gekozen worden. In tabel 20 een overzicht van genoemde redenen om te stoppen.

Tabel 20 Redenen om te stoppen met sporten bij een vereniging

Reden	Perc. 2023	Perc. 2019	Perc. 2016
Combinatie met gezin, werk en studie werd me teveel	28%	31%	24%
Sport werd te duur	26%	23%	16%
Lichamelijke problemen, ziekte	18%	20%	16%
Corona	11%	* niet	* niet
Ik vond die sport niet leuk meer	11%	17%	12%
Ik ben verhuisd	10%	7%	5%
Ik heb voor een andere sport gekozen	10%	11%	11%
Het niveau sloot niet goed bij me aan	10%	5%	7%
Blessures	10%	22%	19%
Mensen met wie ik sportte stopten ook	7%	5%	8%
Onvoldoende begeleiding/trainers/kader	5%	7%	13%
Te prestatiegericht	3%	3%	4%
Sfeer niet goed, conflicten	1%	4%	9%

* niet (corona speelde niet in 2019 en 2016)

De meest genoemde redenen zijn intrinsieke factoren. Redenen die veelal met de mensen zelf te maken hebben (combinatie met gezin etc, lichamelijke problemen, verhuizing). In mindere mate worden factoren die de aanbieder kan beïnvloeden genoemd (kosten sport, sport niet leuk meer, andere sport, niveau, onvoldoende begeleiding, etc.). De genoemde redenen geven een vrij constant beeld, er verandert weinig door de jaren heen. Een veel toegevoegde reden is dat het zwembad gesloten was en men daarom moest stoppen.

Sportvoorzieningen

Volwassen inwoners van Zeewolde is de vraag gesteld wat hun algemene indruk is van de sportvoorzieningen (gymzalen, sporthallen, zwembaden, sportvelden, trapveldjes, pleintjes enz.) in de gemeente Zeewolde. Deze vraag is ook aan niet-sporters voorgelegd.

Tabel 21 Overzicht reacties sportvoorzieningen (meerdere antwoorden mogelijk)

Reactie	Percentage 2023	Percentage 2019	Percentage 2016
Ik vind ze prima zo, weinig op aan te merken	63%	58%	52%
Ik kom er nooit	19%	17%	24%
Ik heb wat op te merken over een voorziening	5%	8%	10%
Ik mis een voorziening	9%	5%	12%
Niet beantwoord	4%	16%	3%

63% van de volwassenen heeft weinig op te merken over de sportvoorzieningen in de gemeente Zeewolde. 19% komt er nooit en 5% van de volwassenen plaatst een opmerking over een sportvoorziening in de gemeente en 9% mist een voorziening in Zeewolde.

Aanvullend is ook gevraagd te reageren op een vijftal stellingen over de sportvoorziening die de afgelopen 12 maanden het vaakst gebruikt is.

Tabel 22 Overzicht reacties op een aantal stellingen over sportvoorzieningen onder volwassenen

Stelling	helemaal mee eens	mee eens	geen mening	mee oneens	helemaal mee oneens
Ik ben tevreden over de bereikbaarheid	48%	12%	3%	2%	8%
Ik voel me er veilig	45%	14%	3%	2%	7%
Ik ben tevreden over de toegankelijkheid	43%	16%	3%	3%	8%
Ik ben tevreden over de kwaliteit van de voorziening	34%	22%	4%	6%	6%
Ik vind de accommodatie voldoende schoon	30%	21%	8%	4%	6%
Gemiddelde beoordeling (cijfer 1 t/m 10)	8,1 (Sd 1,2)				

Getoonde waarden zijn percentages van het totaal aantal volwassenen. Ongeveer 30% sloeg deze serie vragen over. Het merendeel lijkt redelijk tevreden over de sportvoorzieningen die in de afgelopen 12 maanden het vaakst gebruikt zijn. Slechts 9 van de 240 respondenten die tot een beoordelingscijfer kwamen, gaven een onvoldoende. **Kwaliteitsaspecten als bereikbaarheid, veiligheid, toegankelijkheid en reinheid worden door ongeveer 5% van de respondenten negatief beoordeeld.** Van tien sportvoorzieningen zijn dermate veel beoordelingen gegeven dat de items per voorziening vergeleken konden worden.

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

De norm voor volwassenen stelt dat volwassenen *minimaal een half uur matig intensieve lichamelijke activiteiten moeten verrichten op tenminste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week*. Ook volwassenen is de vraag voorgelegd zelf een inschatting te maken of men voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

Tabel 23 Overzicht inschatting NNGB

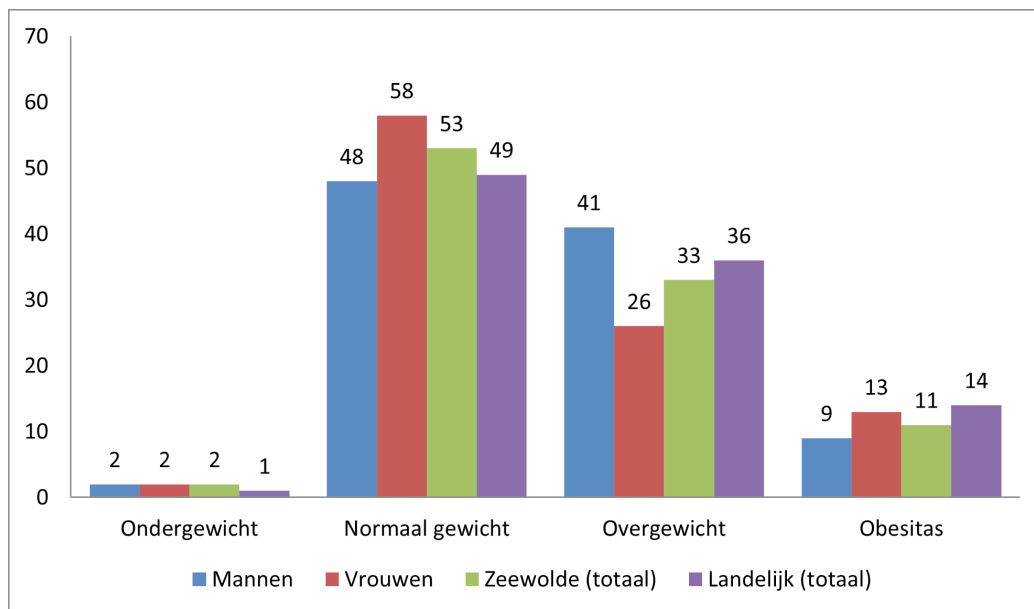
Nederlandse Norm Gezond Bewegen	Percentage zomer	Percentage winter	NNGB 2023	NNGB 2019	NNGB 2016
Denkt aan Norm te voldoen	38%	42%	41%	31%	32%
Denkt niet aan Norm te voldoen	55%	48%	52%	51%	64%
Niet beantwoord	7%	10%	7%	18%	4%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

41% van de inwoners schat zelf in aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen te voldoen (in 2019, 31%). Sporters schatten vaker in aan de NNGB te voldoen dan niet-sporters 45% om 39%. Vrouwen vaker dan mannen 51% om 37%. Van de mensen die 120 keer per jaar of vaker aan sport doen schat 57% in de NNGB te halen. Van de groep die maximaal 60 keer per jaar sport denkt 40% de NNGB te halen.

Ongezonder gewicht

Ook volwassen inwoners is gevraagd lengte en gewicht te noemen. Daarmee is de BMI en de mate van overgewicht berekend. In onderstaande figuur een overzicht voor mannen en vrouwen. Lengte en gewicht zijn door inwoners zelf genoteerd, er heeft geen fysieke meting plaatsgevonden.

Figuur 6 overzicht overgewicht volwassenen naar geslacht in Zeewolde en landelijk (totaalcijfer)

In de twee rechter kolomreeksen worden het aantal en percentage volwassenen met overgewicht en obesitas weergegeven. In totaal heeft 33% overgewicht en 11% obesitas (in 2019, 38% en 11%). Vooral veel mannen in Zeewolde hebben te kampen met overgewicht (mannen 50% en vrouwen 39%). Onder niet-sporters (56%) is het percentage met overgewicht hoger dan onder sporters 41%. Overgewicht neemt ook toe met de leeftijd. In de leeftijdscategorie 55-64 jaar heeft 58% overgewicht. In de categorie 65-74 jaar, 63% en in de categorie 75-80 jaar 57%.

Landelijk is het aantal mensen dat in Nederland overgewicht of obesitas heeft de laatste decennia sterk gestegen.

Volgens het CBS had in 2021, 50% van de volwassenen van 20 jaar of ouder overgewicht (waarvan 14% obees, CBS Gezondheidsenquête 2021). Het percentage overgewicht in Zeewolde (46%) is dus iets lager dan de landelijke cijfers.

Sporten met een beperking

Sporten met een beperking dient veelal aangepast plaats te vinden. In dit onderzoek is gevraagd naar de mate waarin respondenten beperkingen ondervinden bij het sporten.

Tabel 24 Overzicht aanwezige beperkingen en/of chronische aandoeningen (meerdere antwoorden mogelijk)

Beperking	Percentage 2023	Percentage 2019	Percentage 2016
Chronische aandoening	13%	14%	23%
Lichamelijke beperking (motorisch)	6%	6%	6%
Andere stoornis (ADHD, autisme, burnout)	4%	n.b.	N.b.
Auditieve beperking (doof, slechthorend)	3%	3%	3%
Psychi(atri)sche aandoening	3%	2%	2%
Verstandelijke beperking	0%	0%	1%
Visuele beperking (blind, slechtziend)	1%	1%	1%
Ervaart geen beperking	73%	75%	69%
Totaal aantal respondenten met beperking	26% *	22%	31%

* respondent geeft aan één of meerdere beperkingen te ondervinden

Chronische aandoeningen (13%) vormen de meest voorkomende beperking. Bijna één op de zeven volwassenen geeft aan een chronische beperking te hebben. Daarnaast ondervindt ongeveer 6% een motorische beperking. In totaal geeft 26% van de respondenten aan een beperking en/of chronische aandoening te hebben. 64% van de mensen met een beperking doet aan sport. Dit is lager dan de 80% in de gehele steekproef. Voor mensen met een chronische aandoening is de reden 'ik kan niet sporten i.v.m. mijn gezondheid' de belangrijkste reden om niet aan sport te doen. Kosten spelen een minder belangrijke rol.

Vrijwilligerswerk in de sport

Vrijwilligerswerk is werk dat gedaan wordt zonder dat ervoor wordt betaald omdat mensen het leuk vinden om te doen. De vraag of respondenten de afgelopen twaalf maanden vrijwilligerswerk in de sport hebben gedaan wordt door 20% positief beantwoord. (17% in 2019). 10% heeft vrijwilligerswerk gedaan bij een andere vrijwilligersorganisatie. Onder sporters was het percentage vrijwilligers in de sport hoger dan bij niet-sporters 23% om 14%. Mannen doen meer vrijwilligerswerk in de sport dan vrouwen 29% om 15%. 58% van de vrijwilligers in de sport besteedt één uur of minder per week aan dit werk. 11% meer dan vijf uur per week.

De grote groep mensen die helemaal geen vrijwilligerswerk (meer) doet bedraagt 64%. Deze groep kreeg een vijftal redenen voorgelegd op welke wijze organisaties ze zouden kunnen motiveren om wel vrijwilligerswerk te gaan doen.

- Wanneer het werk uitgevoerd kan worden op een moment dat het past, 31%
- Wanneer men persoonlijk gevraagd zou worden, 21%
- Wanneer het werk in korte klussen (projecten) wordt aangeboden, 15%
- Wanneer dit door de organisatie 'verplicht' zou worden gesteld, 7%
- Wanneer het werk duidelijk omschreven zou zijn inclusief de daarvoor benodigde tijd, 6%

Andere genoemde 'redenen' zijn vooral toelichting op de reden waarom er geen vrijwilligerswerk gedaan wordt: geen tijd, genoeg gedaan, geen behoefte etc. Sporadisch laten mensen doorschemeren waarom ze niet als vrijwilliger actief zijn: de sfeer staat me niet aan, het is echt een vriendenclub waar ik me niet thuis voel, de verplichte schema's passen me niet, sport interesseert me niet, mijn partner doet al veel vrijwilligerswerk, te ondankbaar,

Alle genoemde 'redenen' zijn uitgewerkt en bij deze rapportage overhandigd.

Sportstimulering en sportbeleid

De gemeente Zeewolde ondersteunt mensen met een laag inkomen financieel. Er zijn diverse organisaties die zich hiervoor inzetten en regelingen die voor deze groep bedoeld zijn. Respondenten is gevraagd welke organisaties en regelingen men bekend is.

Tabel 25

Organisatie of regeling	Bekend met
Aanvullende zorgverzekeringen	13%
Sport- en Cultuurfonds	8%
Studietoelage	8%
Bijzondere bijstand	7%
Kwijtschelding (gemeente- en waterschapsbelastingen)	5%
Stichting Leergeld	5%
Maatschappelijke bijdrageregeling	4%
Schoolkosten voortgezet onderwijs	4%
Individuele inkomenstoeslag	4%
Zorgkosten chronisch zieken	3%
Computerregeling (10-17 jaar)	2%
Sam&	1%
geen van deze regelingen	70%

De bekendheid van respondenten met genoemde organisaties en regelingen is matig. 13% kent de aanvullende zorgverzekering. De anderen zijn bij minder dan 10% van de respondenten bekend. 70% bekent ook kleur en geeft aan geen van deze regelingen te kennen.

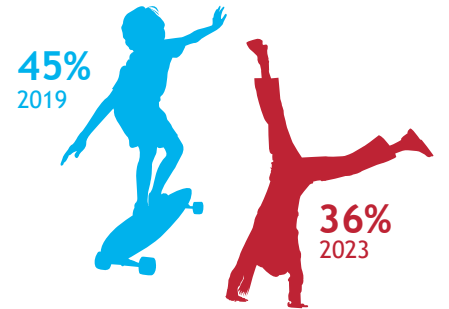
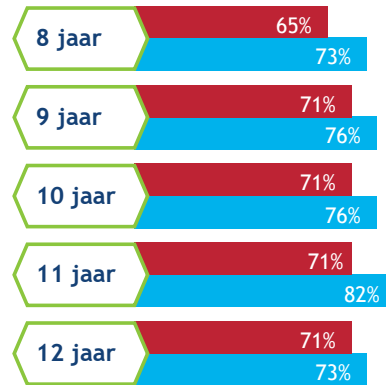
Mening gevraagd

Respondenten is de vraag voorgelegd of er meer moet worden gepromoot, gestimuleerd en bevorderd dat sport bijdraagt aan sociaal-maatschappelijke effecten? Deze open vraag nodigde veel mensen uit om een reactie te schrijven. Het merendeel van de respondenten is het eens met bewering, een kleiner deel oneens. De reacties zijn gebundeld rondom enkele thema's zoals: eens met genoemde effecten van sport promotie is gerechtvaardigd, anderen geven aan dat er genoeg promotie wordt gemaakt voor de thema's of dat het een individuele verantwoordelijkheid is en dat de gemeente zich er niet mee hoeft te bemoeien.

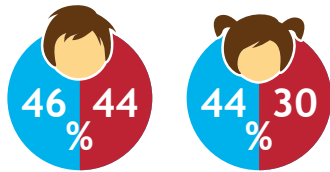
Alle reacties zijn overgenomen en apart aan de gemeente overhandigd.

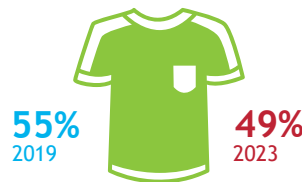
Sportdeelname jeugd naar leeftijd:

van de kinderen haalt de **BEWEEGNORM**

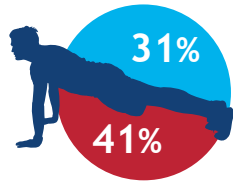
jongens halen de beweegnorm veel vaker dan meisjes

van de kinderen op de basisschool sport bij een **SPORTVERENIGING**

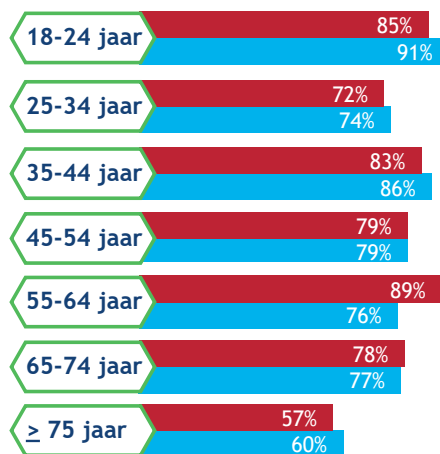

van de jeugd doet **BUITEN DE GYMLESSEN** aan sport

van de volwassenen schat in de **BEWEEGNORM** te halen

Sportdeelname volwassenen naar leeftijd:

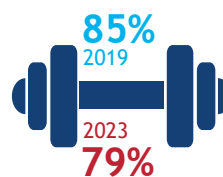
van de inwoners met een **BEPERKING** doen aan sport

van de volwassenen vindt de **SPORTACCOMMODATIES** en voorzieningen **PRIMA** en heeft er weinig op aan te merken

19% van de inwoners is na 2021 **GESTOPT** met een sport bij een **VERENIGING**. In 2019 stopte **26%** (na 2013)

daarvan doet op dit moment aan **SPORT**

REDENEN:

De meest genoemde redenen om de stoppen zijn intrinsiek. Redenen die veelal met de mensen zelf te maken hebben.

7 Aanbevelingen

- 1) Het gebrek aan medewerking van scholen basisonderwijs en voortgezet onderwijs bij dit onderzoek is zorgwekkend. Ondanks de samenwerking tussen gemeente, sport en cultuur Zeewolde en onderwijs in diverse projecten, is het hierdoor niet goed mogelijk regelmatig een gemeentebrede evaluatie van de sportdeelname uit te voeren. Hierdoor kunnen effecten niet goed gemeten worden. Overtuig schoolleiding en docenten van de noodzaak van evaluaties, ontzorg ze en plan onderzoeken tijdig in.
- 2) De sportdeelname van de basisschooljeugd is in 7 jaar met 10% afgenomen en slechts de helft van de leerlingen sport bij een sportvereniging. Daarnaast is 56% ooit wel eens gestopt met sporten. Klaarblijkelijk is er een behoorlijke mismatch tussen het aanbod en de verwachtingen van kinderen. Bespreek deze resultaten met de verenigingen en pas het aanbod aan. Het concept van clubkadercoach speelt in op deze mismatch en begeleidt trainers/ bestuurders bij dit moeilijke proces. Daarnaast helpt het om kinderen meer laagdrempelige sportervaringen te gunnen, waardoor ze uiteindelijk wel een sport vinden die bij ze past.
- 3) Ook het percentage kinderen dat de Bewegnorm haalt is gedaald tot een laag niveau (36%). Waarom komen niet alle kinderen lopend of fietsend naar school? Waarom wordt er niet meer buiten gespeeld? Waarom voldoen niet alle scholen aan de eis om twee (les)uren bewegingsonderwijs, gegeven door een bevoegd docent, aan te bieden? Het lijkt kansrijk om hier samen met ouders en onderwijs een plan voor te maken. De buurtsportcoaches hebben de expertise om dit op te pakken.
- 4) De sportdeelname in de leeftijdscategorie 25-34 jaar vertoont een aanzienlijke dip. Genoemde redenen van deze leeftijdscategorie zijn: niveau sloot niet aan, lichamelijke problemen/ziekte, kosten en corona. Belangrijk gegeven voor het aanbieden van programma's voor sportaanbieders en buurtsportcoaches.
- 5) Een groot deel van de volwassenen (50%) sport zonder dat daar een sportaanbieder bij betrokken is. Dit is enerzijds positief (mensen doen dit vanuit intrinsieke motivatie) maar maakt het anderzijds lastig om de kwaliteit /kwantiteit van het aanbod te beïnvloeden. Hier liggen kansen voor gemeente en aanbieders bijvoorbeeld door de kwaliteit van de voorzieningen in de openbare ruimte hoog te houden, via voorlichting en goede informatie deelnemers te werven, motiveren en te wijzen op gevaren van blessures. Tegelijk ook biedt deze doelgroep een enorm potentieel van sporters die sportaanbieders kunnen benaderen met een aansprekend programma.
- 6) 75% van de niet-sporters zou meer aan sport willen doen. Bespreek met het veld mogelijke vindplaatsen van niet-sporters (huisarts, fysiotherapie, praktijkondersteuner, wijkcentra) en reserveer budget om met deze niet-sporters één op één gesprekken te voeren over een gepast beweegadvies. Overtuig en help aanbieders om laagdrempelig sportaanbod te ontwikkelen of doe dat als buurtsportcoach zelf. Breid het aanbod van Gecombineerde Leefstijl Interventies (GLI) uit met een beweegprogramma en faciliteer dit.

Bijlage 1 Gebruikte bronnen

Alle cijfers (website), leerlingendata groepen basisscholen Zeewolde, schooljaar 2022-2023

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor 2021.

CBS, bevolkingsgegevens gemeente Zeewolde, 2022.

Mulier instituut, Richtlijn Sportdeelname Onderzoek RSO, Standaardmodel voor onderzoek naar sportdeelname, den Bosch, oktober 2000.

Bijlage 2 Overzicht sportdeelname volwassenen van verschillende doelgroepen

	Percentages 2016	Percentages 2019	Percentages 2023
Volwassenen	73%	78%	80%
Vrouw	69%	74%	77%
Man	77%	82%	84%
18-24 jaar	72%	91%	85%
25-34 jaar	67%	74%	72%
35-44 jaar	74%	86%	83%
45-54 jaar	83%	79%	79%
55-64 jaar	70%	76%	89%
65-74 jaar	61%	77%	78%
75 jaar en ouder	65%	60%	57%
Autochtonen	73%	78%	82%
Allochtonen	70%	77%	63%
Inkomen huishouden tot € 1.900	62%	55%	n.b.
Inkomen huishouden van € 1.901 tot € 3.150	69%	79%	n.b.
Inkomen huishouden boven € 3.151	81%	84%	n.b.
3891	67%	81%	84%
3892	82%	71%	80%
3893	76%	82%	77%
3894	61%	74%	86%

Bijlage 3 Locaties postcodegebieden in de gemeente Zeewolde

Locaties postcodegebieden in de gemeente Zeewolde

Figuur 7 overzicht sportdeelname in vier postcodegebieden naar doelgroep

